

Nina Gustafsson
Utvecklingsledare
08-124 570 42
nina.gustafsson@ekero.se

Lägesrapport - Drift av måltidsorganisation inom särskilt boende i egen regi samt inom hemtjänst

Dnr SN20/6-022

Bakgrund

Sedan den 1 januari 2020 ansvarar matproduktion inom barn- och utbildningsförvaltningen för måltidsorganisationen på särskilt boende i egen regi samt inom hemtjänst. Driften av måltidsorganisationen finansieras via anslag från socialnämnden. I anslutning till överförandet av måltidsorganisationen till matproduktion ingick socialnämnden en överenskommelse med barn- och utbildningsnämnden med syftet att styra de villkor som ska gälla för de tjänster som socialnämnden beställer av barn- och utbildningsförvaltningen.

Vid ingåendet av överenskommelsen noterades mellan parterna att det anslag som socialnämnden budgeterat, vilket utgår för verksamheten år 2020, vid verksamhetsövergången inte motsvarade den faktiska kostnaden för verksamheten med en differens om ca 600 tkr. Parterna enades därför om att de givna förutsättningarna under året kräver en aktiv dialog, styrning och åtgärdshantering för att möjliggöra för uppdraget att balanseras i nivå med anslaget. Vidare beslutades att socialkontoret och socialnämnden löpande ska informeras om alla förändringar av verksamhetens omfattning, inriktning eller profil som har väsentlig betydelse för uppdragets utförande. Som en del av denna information har aktuell lägesrapport upprättats.

Nuläge

Vid en avstämning av det ekonomiska utfallet per april för måltidsorganisationen bedöms det för helåret finnas en risk för ett negativt resultat om ca 200-300 tkr, utöver differensen om 600 tkr vid verksamhetsövergången. Den budgeterade volymökning av matlådor som förväntades under år 2020 har hittills uteblivit. Detta bedöms delvis bero på att hemtjänstvolymerna har minskat som en effekt av covid-19. Avgiften för matlådan höjdes fr o m den 1 april 2020 och förväntas kompensera för en del av de uteblivna intäkterna, förutsatt att inte färre väljer att beställa matlåda på grund av den höjda avgiften. I nuläget är det emellertid för tidigt att se hur

avgiftshöjningen kommer att påverka antalet beställningar och en tydligare prognos över de mer varaktiga effekterna förväntas efter sommaren.

Under våren har socialtjänstens verksamhet i sin helhet varit starkt påverkad av utbrottet av covid-19. Pandemin har även påverkat matproduktions möjligheter att till fullo träda in i måltidsverksamheten inom särskilt boende och hemtjänst. Oaktat detta har matproduktion redan sett över möjligheter för att balansera kostnaderna i verksamheten. De flesta av åtgärderna förväntas dock först kunna ge effekter på längre sikt.

Dessa åtgärder för att minska underskottet i måltidsorganisationen är i nuläget identifierade:

- Översyn av utformningen av valfrihet av måltider inom särskilt boende i egen regi. Matproduktion ser möjligheter till att utöka valfriheten och samtidigt minska kostnaderna genom att bli effektivisera och omorganisera arbetssättet vid tillhandahållandet av valbara rätter, samt öka de boendes inflytande och delaktighet i menyn på boendet.
- På grund av covid-pandemin har ingen matsvinnsmätning kunnat genomföras ännu. En matsvinnsmätning kräver merarbete för både köks- och omsorgspersonal och under våren har det väsentliga varit att säkra bemanningen i ordinarie verksamhet. Matsvinnsmätning planeras dock att genomföras under hösten. När denna är genomförd blir det möjligt att bedöma åtgärder för att minska eventuellt matsvinn samt den ekonomiska effekten av dessa.
- Införa internbeställningssystem inom särskilt boende i egen regi. Varje avdelning på ett särskilt boende beställer idag varor genom köket för att bland annat kunna laga frukost, mellanmål och kvällsmål. De varor som avdelningarna beställer utgör ca 30 % av kökets totala livsmedelskostnad. Ett digitalt internbeställningssystem möjliggör en samlad statistikbild och kan synliggöra mönster som idag kanske inte upptäcks på grund av manuell hantering med beställningslappar. Initialt innebär internbeställningssystemet en merkostnad, men det förbättrade förfarandet förväntas på sikt medföra en besparing.
- Vid matproduktions övertagande av måltidsorganisationen har därtill uppmärksammats att det saknas tydliga riktlinjer gällande omsorgsmåltider, dvs. när exempelvis personalen äter tillsammans med de boende. En åtgärd för att säkerställa att erforderlig ersättning inbetalas i samband med omsorgsmåltider är att riktlinjer som tydliggör tillvägagångssätt och ansvar vid omsorgsmåltider tas fram.

Arbetet framåt

Utöver de åtgärder som presenteras ovan har socialnämnden gett socialförvaltningen i uppdrag att utarbeta ett förslag till kost- och måltidsprogram under 2020. Syftet med kost- och måltidsprogrammet är att det ska fungera som ett styrande och vägledande dokument för att säkerställa en god kvalitet på de tjänster som nämnden beställer kopplade till mat och måltider. Kost- och måltidsprogrammet ska även kunna användas för planering, uppföljning och vidareutveckling av måltidsverksamheten.

I arbetet med framtagandet av kost- och måltidsprogrammet ska socialförvaltningen samverka med matproduktion. När kost- och måltidsprogrammet är fastställt kan matproduktion påbörja ett större arbete med att se över möjligheter till ytterligare effektiviseringar inom måltidsorganisationen, i enlighet med den kvalitet och de premisser som nämnden angivit i kost- och måltidsprogrammet.